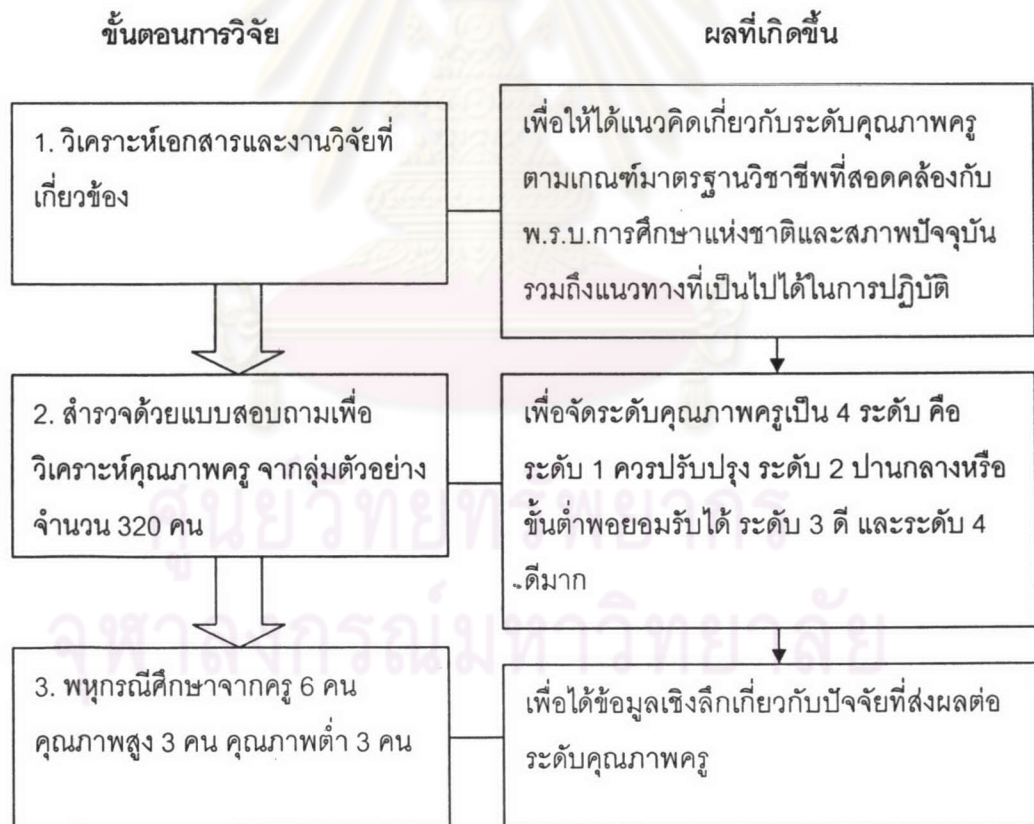

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอก และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพครู โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณคือแบบสอบถามเพื่อให้ครูประเมินตนเองแล้วนำมาวิเคราะห์และจำแนกระดับคุณภาพครู และช่วงที่ 2 ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ศึกษาภาคสนามแบบพหุกรณีศึกษาเลือกครูที่ตอบแบบสอบถามจึงเป็นครูที่มีระดับคุณภาพสูง จำนวน 3 คนและครูที่มีระดับคุณภาพต่ำ จำนวน 3 คน มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอนดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยต่างๆรวมถึงข่าวทางการศึกษา จึงได้เลือกมาตรฐานการประเมินภายนอก ที่มีความเป็นปัจจุบันและเป็นมาตรฐานที่ใช้ทั่วไปในสถานศึกษาโดยเลือกมาตรฐานด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย สำนักงานประเมินคุณภาพการศึกษา 4 มาตรฐาน ประกอบด้วยมาตรฐานที่ 21 ครูมีวิถียุทธศาสตร์ ความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คัดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนา การเรียนการสอน และมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้รวม 13 ตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการสำรวจเพื่อวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูในจังหวัดตราดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอก โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครู ในมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,849 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษตราด จำนวน 320 คน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) เลือกโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการสำรวจรายชื่อจากหมายเลขประจำตัวครูทั้งหมดและทำสลากเท่าจำนวนรายชื่อ สุ่มจับขึ้นมาจำนวน 320 คน เมื่อนำผลการสุ่มมาจำแนกตามโรงเรียนและตามอำเภอพบว่าการกระจายตามจำนวนโรงเรียนและอำเภอปรากฏดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ร้อยละของโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน N=73		กลุ่มตัวอย่าง N=320	
	n	%	n	%
เมืองตราด	29	39.72	144	45.00
เขาสมิง	14	19.18	59	18.44
บ่อไร่	11	15.07	32	10.00
คลองใหญ่	8	10.96	44	13.75
แหลมงอบ	6	8.22	21	6.56
กิ่งอำเภอเกาะกูด	2	2.74	8	2.50
กิ่งอำเภอเกาะช้าง	3	4.11	12	3.75
		100.00		100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูและข้อเสนอแนะอื่นๆ มี 5 ระดับเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น และระดับการปฏิบัติงานของครู ปรับปรุงข้อคำถามจากแบบสอบถามของ วัชনীรย์ เชาว์ดำรง (2542) สุวิมล ว่องวานิช (2544) รัชนิวรรณ สงชู (2544) และกมลมาลย์ ชาวเนื้อดี (2545) โดยนำเสนอรายละเอียดดังตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อสร้างเครื่องมือ

ชื่อผู้วิจัย /ปี	วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม	ลักษณะของแบบสอบถาม
วัชনীรย์ เชาว์ดำรง (2542)	เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนิสิต นักศึกษาครู	ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของความเป็นครู มี 5 ระดับเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของความเป็นครู
สุวิมล ว่องวานิช (2544)	เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อใช้กำหนดระดับคุณภาพครู มีระดับความสำคัญ 5 ระดับ

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย /ปี	วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม	ลักษณะของแบบสอบถาม
รัชนีวรรณ สงชู (2544)	เพื่อสร้างแบบประเมินตนเองด้าน การปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์ มาตรฐานระดับคุณภาพ	ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับการวางแผน การเตรียมการสอนของครู การ จัดการเรียนการสอน และความ รับผิดชอบในวิชาชีพครู มีระดับ ความคิดเห็น 5 ระดับ เกี่ยวกับ ความรู้ ความสามารถ และการ ปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนของครู
กมลมาลย์ ชาวเนื้อดี (2545)	เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครู มืออาชีพ ระดับประถมศึกษา	ข้อคำถามเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานของครู มี 5 ระดับความ คิดเห็น

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำแนวคิด แนวคำถาม จากแบบสอบถามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มาสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครู โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ใช้มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก โดย สมศ.โดยมีรายละเอียดในภาคผนวก ค การสร้างเครื่องมือมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา รับผิดชอบการสอนที่ตรงตามความถนัดและตรงตามวุฒิ ขนาดของโรงเรียน และจำนวนครู จำนวน 5 ข้อ ในตอนที่ 1 จะได้ข้อมูลตาม มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านบุคลิกภาพของครู

มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากจิตใจของครู จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ รวม 25 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับครูลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านความรู้ ความสามารถ

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาด้านทักษะการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม พ.ร.บ.การศึกษา จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ รวม 30 ข้อ

มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิติวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนา การเรียนการสอน ข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาด้านทักษะกระบวนการเรียนรู้ของครู จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ รวม 25 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยที่ผู้วิจัยเลือกมาตรฐานการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนใช้จริง และต้องมีการใช้ปฏิบัติจริงในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนเขียนรายงานตนเอง (self study report – SSR)

2. กำหนดกรอบโครงสร้างแบบสอบถาม ตามตารางโครงสร้างที่ 3.3

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้ความสามารถ และรับผิดชอบในการวัดและประเมินคุณภาพครู รวมถึงรับผิดชอบ นิเทศ ดูแล ติดตาม กำกับด้านมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ จำนวน 4 ท่าน (ตามรายชื่อตั้งในภาคผนวก ก)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม และใช้ภาษาให้กระชับชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างของแบบสอบถาม

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิญญาน ความเป็นครูมี คุณธรรมจริยธรรม	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจและเอาใจใส่ ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน หรือ ข้อเกี่ยวข้องระหว่างครูกับนักเรียน	5	ตอนที่ 2 1-5
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือ ข้อเกี่ยวข้องระหว่างครูกับบุคคลทั่วไป	5	6-10
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อ เวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน หรือ ข้อเกี่ยวข้องระหว่างครูกับตัวเอง	5	7-15
	ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพหรือ ข้อ เกี่ยวข้องด้านบุคลิกภาพครู	5	16-20
	ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู หรือ ข้อเกี่ยวข้องระหว่างครูกับอาชีพครู	5	21-25
มาตรฐานที่ 22 ครู มีความสามารถในการ จัดการเรียน การสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ และ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและ เป้าหมายการจัดการศึกษา หรือ ครูมีความรู้ตาม พ.ร.บ.การศึกษา 2542	8	ตอนที่ 3 ข้อ 1-8
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนา หลักสูตรจัดทำแผนและกระบวนการเรียน การ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ ครูนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	10	9-20
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความรู้ ความสามารถในการ ประเมินผลการเรียนการสอนและนำผลการ ประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ หรือ ครูนำความรู้ไปใช้ในการประเมินผลการเรียน การสอน	10	21-30

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ และ สร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ และ ข้าราชการข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำผล มาพัฒนาการเรียนการสอน หรือ นิสัยของครูด้านการแสวงหาความรู้	10	31-40
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน หรือ ครูนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัย	10	41-48
	ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีความสามารถในการ วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้ หรือ ครูนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา แก้ไขสถานการณ์ต่างๆ	8	49-55
มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ ความสามารถ ตรงกับงานที่ รับผิดชอบ และมี ครูเพียงพอ	ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีความถนัด/ความเชี่ยวชาญ ตรงกับงานที่ปฏิบัติ หรือ ครูมีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน และ รางวัลเกียรติยศ		ตอนที่ 1 ข้อ 1-3
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีจำนวนครูตามเกณฑ์ เป็นข้อมูลในสถานศึกษากำหนด ครู 1 คน ต่อนักเรียน 25 คน		ตอน 1 ข้อ 4-5
	รวม	80	

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในจังหวัดตราดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงข้อคำถาม การใช้ภาษา เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยวิธีหาค่าตามสูตรของคอนบาช (Alpha - Coefficient's Cronbach) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยง ตามรายข้อ รวม 80 ข้อและตามรายมาตรฐาน รวม 11 ตัวบ่งชี้ ปรากฏในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 สัมประสิทธิ์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามค่ามาตรฐานค่าจากการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน (30 คน)

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	สัมประสิทธิ์แอลฟา
รายข้อ	80	.97
มาตรฐานที่ 21		
ตัวบ่งชี้ที่ 1	5	.89
ตัวบ่งชี้ที่ 2	5	.89
ตัวบ่งชี้ที่ 3	5	.82
ตัวบ่งชี้ที่ 4	5	.74
ตัวบ่งชี้ที่ 5	5	.91
รวม	25	.94
มาตรฐานที่ 22		
ตัวบ่งชี้ที่ 1	8	.90
ตัวบ่งชี้ที่ 2	10	.91
ตัวบ่งชี้ที่ 3	10	.91
รวม	28	.94
มาตรฐานที่ 23		
ตัวบ่งชี้ที่ 1	10	.83
ตัวบ่งชี้ที่ 2	10	.92
ตัวบ่งชี้ที่ 3	10	.91
รวม	28	.95
มาตรฐานที่ 24 ไม่สร้างข้อคำถามเพื่อใช้ประเมิน		

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงข้อความ การใช้ภาษาในข้อคำถาม
8. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การกำหนดตัวอย่างผู้วิจัยกำหนดหมายเลขของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถามนำไปส่งและเก็บตามโรงเรียนด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยต้องการที่จะเข้าไปพบครูกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อจะใช้เป็นพหุกรณีศึกษาในลำดับต่อไป ดังรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบรายชื่อโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลรายชื่อครูในจังหวัดตราดเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน (จ.18)
2. เขียนจำนวนครู ตามหมายเลขรายชื่อครูประจำปี 2546 ทั้งหมด และ จับสลากขึ้นมา จำนวน 320 คน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)
3. นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาต เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย
4. นำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาต นำส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูกลุ่มตัวอย่าง
5. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ครูกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขออนุญาตผู้บริหารติดต่อครูในสถานศึกษาให้เป็นผู้ทำหน้าที่เก็บรวบรวมแบบสอบถามและผู้วิจัยเดินทางไปรับด้วยตนเองเมื่อระยะเวลาผ่านไป 1 สัปดาห์ ในโรงเรียนที่อยู่ไกลมากผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำส่ง ใส่ในซองของโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาต และขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนให้ส่งคืนในซองของโรงเรียนที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่
6. ภายหลังจากส่งแบบสอบถามไปประมาณ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 30 โรงเรียน และ 43 โรงเรียน ได้รับโดยส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাত্রาต โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็น 100 % ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน โดยการหาจำนวนร้อยละเพื่อให้ทราบลักษณะของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและอธิบายมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ จำนวนครูเพียงพอสึกษาจากแหล่งข้อมูลอัตรากำลังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2546

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอก เพื่ออธิบาย มาตรฐานที่ 21 มาตรฐานที่ 22 และมาตรฐานที่ 23 ซึ่งเป็นแบบสอบถาม

ปลายเปิดใช้สถิติภาคบรรยาย (descriptive statistics) คือ ค่าคะแนนรวม ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

เกณฑ์การแปลผลคะแนนหรือเกณฑ์คุณภาพครู

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์ระดับคุณภาพที่เหมาะสมโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2542) ราชินีวรรณ สงชู (2544) สุวิมล ว่องวานิช (2544) สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ(2545) พบว่าเกณฑ์ที่เหมาะสมคือ เกณฑ์ 4 ระดับ ช่วงคะแนน ระดับ 1 ควรปรับปรุง ค่าคะแนนร้อยละ < 70 ระดับ 2 พอใช้ได้ ค่าคะแนนร้อยละ 70-79 ระดับ 3 ดี ค่าคะแนนร้อยละ 80-89 และระดับ 4 ค่าคะแนนร้อยละ 90-100 และนำช่วงคะแนนที่สนใจปรึกษาผู้เชี่ยวชาญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรрад ประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน ครูวิชาการ 20 คน และครูผู้สอนทั่วไป 30 คน ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่าเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาเหมาะสม เพราะครูในยุคปฏิรูป ควรมีคุณลักษณะที่สูงเพราะครูเป็นผู้สร้าง ผู้ให้ความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เมื่อต้องการนักเรียนที่ เก่ง ดี มีความสุข ครูต้อง เก่ง ดี และมีความสุข มากกว่านักเรียน เพื่อจะเป็นแบบอย่างได้

“สมัยนั้นนะ ครูต้องเก่ง กว่านักเรียน ดังนั้นเกณฑ์ที่จะประเมินครูต้องตั้งไว้ในระดับสูง เพื่อที่จะให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ”

ผู้บริหาร

“เกณฑ์ที่จะประเมินครูต้องตั้งให้สูงหน่อยแหละดี ถ้าตั้งไว้ต่ำ ครูก็ทำไปวันหนึ่งๆเท่านั้นเพราะคิดอยู่เสมอว่าเราผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำแล้ว คุณภาพครูก็มีอยู่เท่านี้”

ครูผู้สอน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ที่ได้ศึกษาและจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและกำหนดระดับคุณภาพครู ดังนี้

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพครู

1. จากค่าคะแนนรวม

ค่าผลรวม 360-400 คะแนน (90-100%)	ระดับคุณภาพ	4 หรือ ดีมาก
ค่าผลรวม 320-359 คะแนน (80-89%)	ระดับคุณภาพ	3 หรือ ดี
ค่าผลรวม 280-319 คะแนน (70-79%)	ระดับคุณภาพ	2 หรือ พอใช้
ค่าผลรวม <280 คะแนน (< 70 %)	ระดับคุณภาพ	1 หรือ ต้องปรับปรุง

2. เกณฑ์ตัดสินระดับการปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน

4.50 – 5.00	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน	ระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน	ระดับมาก
2.50 – 3.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน	ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน	ระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน	ระดับน้อยที่สุด

เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองของครูนำมาแปลผลของคะแนนในตอนที่ 1 รวมคะแนน เพื่อจัดระดับคุณภาพของครู และตอนที่ 2 เพื่อแปลค่าระดับการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงาน และความรู้ความสามารถของครู

การกำหนดการให้คะแนน

	ในแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเองได้กำหนดการตรวจให้คะแนนในข้อที่ 1-80		
ดังนี้	ตอบ 1 ให้	1	คะแนน
	ตอบ 2 ให้	2	คะแนน
	ตอบ 3 ให้	3	คะแนน
	ตอบ 4 ให้	4	คะแนน
	ตอบ 5 ให้	5	คะแนน

ขั้นตอนในการแปลความหมายระดับคุณภาพ

1. ตรวจให้คะแนนจากการประเมินตนเองด้วยแบบสอบถามแล้วรวมคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ตอน 1 (25ข้อ) และตอน 2 (55ข้อ) รวม 80 ข้อ

2. นำคะแนนจากการรวมคะแนนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลคะแนนหรือเกณฑ์คุณภาพครูโดยภาพรวมในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 เกณฑ์การแปลผลคะแนนและการแปลคุณภาพครู

ค่าคะแนนรวม	ช่วงร้อยละ เกณฑ์คะแนน	คุณภาพ	
		ระดับ	ความหมาย
360-400	90 – 100	4	ดีมาก
320-359	80-89	3	ดี
280-319	70-79	2	พอใช้
<280	<70	1	ควรปรับปรุง

ค่าคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	มีระดับความรู้ความสามารถ /การปฏิบัติงาน /ปฏิบัติตน ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50– 3.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตนระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 150 - 2.49	มีระดับความรู้ความสามารถ/การปฏิบัติงาน/ ปฏิบัติตน ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 100 – 1.49	มีระดับความรู้ความสามารถ /การปฏิบัติงาน/ปฏิบัติตน ระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบพหุกรณีศึกษา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพครู โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (informal interview) และแบบเจาะลึก (in-depth interview) การดำเนินงานมีรายละเอียดดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาจำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษที่ทำแบบสำรวจเพื่อวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เป็นผู้ที่มีค่าคะแนนรวมจากแบบสอบถามอยู่ในกลุ่มคุณภาพสูง (ระดับดีมาก) จำนวน 3 คน และอยู่ในกลุ่มระดับคุณภาพต่ำ (ควรปรับปรุง) จำนวน 3 คน

3. เลือกแบบเจาะจง
4. เป็นครูที่ยินยอมให้ข้อมูลในเชิงลึกได้จริง

จากเกณฑ์การเลือกครูกรณีศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยจึงดำเนินการดังนี้

1. เลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มครูคุณภาพสูง จำนวน 3 และคุณภาพต่ำ จำนวน 3 คน
2. นำรายชื่อครูทั้ง 6 คน มาพิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คนและศึกษานิเทศก์ 1 คน โดยพิจารณาจากคุณลักษณะทั่วไปที่ปรากฏ และ ความยากง่ายต่อการเข้าไปในโรงเรียนของครูกรณีศึกษา ซึ่งพิจารณาพบว่า ครูกรณีศึกษาทั้ง 6 คน มีความเหมาะสมที่จะเลือกเป็นกรณีศึกษา

3. ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาของครูกรณีศึกษาเพื่อขออนุญาต โดยบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความจำเป็นที่ต้องเข้าไปศึกษา

4. ผู้วิจัยเข้าไปตรวจสอบระดับคุณภาพครูกรณีศึกษาด้วยวิธีเชิงคุณภาพ ดังนี้

การตรวจสอบระดับคุณภาพครูกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของครูซ้ำจากการประเมินตนเองด้วยการโดยใช้เกณฑ์ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ ใช้ 4 มิติ เรียกว่า 4 A คือ

1. Awareness คือ ความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐาน ความเข้าใจในสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และมีจิตใจที่อยากพัฒนา
2. Attempt คือ ความพยายามในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานต่างๆที่ต้องรับผิดชอบให้บรรลุผล
3. Achievement คือ ลักษณะหรือผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. Attribute คือ คุณสมบัติติดตัวประจำตัวครูซึ่งเกิดจากที่ครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา มีความพยายามในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดจนเกิดสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานครบถ้วนเป็นลักษณะประจำตน

เมื่อผู้วิจัยตรวจสอบระดับคุณภาพครูที่คัดเลือกแล้วพบว่า มีระดับคุณภาพที่ไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะทำการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา

การเตรียมตัวเข้าสู่สนาม

1. ผู้วิจัยได้เตรียมตัวก่อนลงภาคสนาม ด้วยการศึกษ เอกสาร งานวิจัย เพื่อสร้างกรอบการสัมภาษณ์ และแนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์ครุกรณีศึกษา เพื่อนร่วมงาน นักเรียน และผู้บริหาร

2. การเลือกกรณีศึกษาทั้ง 6 กรณีศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆในเรื่องของบริบทต่างๆที่จะให้ได้ข้อมูลที่ดี และสมบูรณ์ที่สุด

3. เตรียมรายละเอียด ในการเก็บข้อมูล เช่น แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต เป็นต้น

4. เตรียมแนวการสัมภาษณ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

แผนการศึกษาภาคสนาม

ผู้วิจัยได้วางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการศึกษาภาคสนาม โดยกำหนดช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูล กิจกรรมและแหล่งข้อมูล มีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 แผนการศึกษาภาคสนาม

ระยะเวลา	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล
ระยะที่ 1 9 - 23 มี.ค.47	1. พบผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อนุญาตเก็บข้อมูล 2. สร้างความสัมพันธ์และเก็บข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา ด้วยการสังเกต สภาททั่วไป การดำเนินกิจกรรมประจำวัน รวมถึงตรวจเอกสารการทำงาน 3. เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครุกรณีศึกษา เพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้บริหาร เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อครู	- ครูกรณีศึกษา - เพื่อนร่วมงาน - นักเรียน - ผู้บริหาร - เอกสารของโรงเรียนเช่น โครงการประจำปี หลักสูตรสถานศึกษา แผนการสอน เอกสารประกอบอื่นๆ
ระยะที่ 2 25 - 30 มี.ค.47	เก็บข้อมูลเพิ่มเติม และตรวจสอบข้อมูล	- เอกสารต่างๆของครูกรณีศึกษา - ครู - ผู้ปกครองนักเรียน

การศึกษาภาคสนาม

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษา 6 กรณี รวมถึง เพื่อร่วมงาน นักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา สิ่งที่ผู้วิจัยตระหนักมากที่สุด คือการที่จะได้ข้อมูล เพราะข้อมูลที่นำมาเขียนรายงาน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู และสร้างความมั่นใจต่อครูกรณีศึกษาว่าจะไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นช่วงที่ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์ เพื่อเก็บข้อมูลสภาพทั่วไป การปฏิบัติงาน การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของครูกรณีศึกษา และสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพของครู โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ กับครูกรณีศึกษา เพื่อนร่วมงาน นักเรียน และผู้บริหาร รวมถึงศึกษาเอกสารต่างๆของโรงเรียนและของครูกรณีศึกษา ผู้วิจัยต้องใช้ความเป็นกันเอง โดยแสดงบทบาทเป็นคนใน ทำให้เกิดความกลมกลืนเป็นไปตามธรรมชาติของสนาม (นิศา ชูโต, 2545)
2. สัมภาษณ์ครูกรณีศึกษา เพื่อนร่วมงาน นักเรียน และผู้บริหาร ถึงคุณภาพของครูกรณีศึกษาที่ปรากฏชัดเจน

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และ นำเสนอให้ครูกรณีศึกษาทราบถึงข้อมูลที่ได้รับเพื่อขออนุญาตนำไปเขียนรายงาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ชัดเจนในกรอบที่กำหนดไว้ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพครู ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย บริบทสถานศึกษา คือ การปฏิรูปการศึกษา ชุมชน การสนับสนุนจากบุคคล คือ ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว และนักเรียน ภาระงาน ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถของครู ทักษะ ความชำนาญ ความต้องการทำผลงาน กระบวนการทำงานแบบ PDCA ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

อุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บข้อมูลได้แก่ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง ตามรายละเอียดดังนี้

การสังเกต (observation)

ในการสังเกตการปฏิบัติงานของครู และการดำเนินชีวิตประจำวันโดยทั่วไปของครู ศึกษานิเทศก์ เพื่อร่วมงาน นักเรียน และผู้บริหาร ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยเข้าไปหา บ่อยครั้ง โดยใช้กรอบการสังเกตของ Lofland (1971 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2540) ดังนี้

1. การกระทำ (acts) คือพฤติกรรมที่แสดงออกในเรื่องต่างๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญ กระบวนการทำงาน แบบ PDCA
3. กิจกรรม (activity) คือพฤติกรรมต่างๆที่ครูศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
4. ความหมาย (meaning) คือ ลักษณะที่ได้จากการสังเกตเพื่อแปลความหมายว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
5. ความสัมพันธ์ (relationship) คือ ความสัมพันธ์ ระหว่าง เพื่อนร่วมงาน นักเรียน และผู้บริหาร
6. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (participation) การสังเกตความมีส่วนร่วมในการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน ความร่วมมือในการทำงานในโรงเรียนของครูศึกษานิเทศก์
7. สถานที่ (setting) คือสถานการณ์ และสภาพที่เกิดขึ้นทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน รวมถึงในบรรยากาศในห้องเรียน

การสัมภาษณ์(interview)

ผู้วิจัยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal) และการสัมภาษณ์แบบพูดคุย อย่างเป็นกันเอง (casual) เมื่อจะบันทึกเทปจะทำการขออนุญาตก่อน เพราะบางคำที่พูดกันไม่ สมควรที่จะนำมาเปิดเผย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ตัวครู นักเรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร เน้น ความเป็นกันเอง และแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลนั้นจะไม่ส่งผลต่อการทำงานและส่งผลในด้านลบ โดย การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง คือไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก คือสัมภาษณ์เพื่อให้ ได้ข้อมูลที่สนใจโดยเฉพาะ และ การสัมภาษณ์แบบตะล่อมกล่อมเกลา เพื่อให้ได้ข้อมูลจาก ทัศนคติ การแสดงความคิดเห็นต่อกรณีสึกษา ในลักษณะที่ ชอบ ไม่ชอบ

การวิเคราะห์เอกสาร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เอกสารที่ เกี่ยวข้องกับตัวครูกรณีสึกษาโดยตรง เช่น แผนการสอน งานโครงการในความรับผิดชอบ เอกสาร ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่รับผิดชอบ

การศึกษาอัตชีวประวัติ

โดยการศึกษาสภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของครูกรณีศึกษาเพื่อเชื่อมโยงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพครู ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม

วันที่ /เดือน /ปี	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล
9 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา เพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร
10 มี.ค.47	สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	- กรณีศึกษาที่1 (คุณภาพสูง)
11 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา เพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร
12 มี.ค.47	สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	- กรณีศึกษาที่ 2 (คุณภาพสูง)
15 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาต เก็บ ข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษาเพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร - กรณีศึกษาที่3 (คุณภาพสูง)
16 มี.ค.47	สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	
17 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา เพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร
18 มี.ค.47	สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	- กรณีศึกษาที่ 4 (คุณภาพต่ำ)

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

วันที่ / เดือน / ปี	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล
19 มี.ค.47 20 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาตเก็บข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา เพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร - กรณีศึกษาที่ 5 (คุณภาพต่ำ)
22 มี.ค.47 23 มี.ค.47	- พบผู้บริหารสถานศึกษาและขออนุญาต เก็บ ข้อมูล - สร้างความสัมพันธ์กับกรณีศึกษา เพื่อสังเกต พฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติตน สัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และ นักเรียน	- นักเรียน 3คน - เพื่อนร่วมงาน 2 คน - ผู้บริหาร - กรณีศึกษาที่ 6 (คุณภาพต่ำ)

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาทำการลดทอนข้อมูล โดยการลงในหัวข้อที่สร้างกรอบไว้ ตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณาความถูกต้อง ความพอเพียง และความน่าเชื่อถือได้ โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) โดยหาข้อมูลจากหลายฝ่ายและหลายวิธี ในเรื่องเดียวกัน เช่นสัมภาษณ์ จะสัมภาษณ์ทั้งผู้ที่ชื่นชม และผู้ที่ไม่ชื่นชม เช่นผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับตัวครู ผู้วิจัยใช้วิธีสอบถามนักเรียนที่ชื่นชมและไม่ชื่นชมในตัวครูกรณีศึกษา

“เฉยๆครับ กับครู.... เพราะครูไม่ค่อยได้สอนผม ไม่ค่อยเห็นครูทำอะไร ก็เลยบอกไม่ได้ว่าครูดีอย่างไร”

(นักเรียนของ ครูส 1)

“ชอบครับ เพราะครูมีความสามารถมาก หลายด้านแต่ก็มีบางอย่างที่ผมไม่ชอบเช่น ครูสูบบุหรี่”

(นักเรียนของ ครูส3)

“เวลาที่ครูไม่เมา ครูจะสอนดีมากแต่เวลาที่ครูเมาครูจะชอบหาเรื่อง หนู เบื่อที่สุดเลย”

(นักเรียนของ ครูต 2)

“กับหนูครูจะเมาหรือไม่เมา ครูก็ไม่ค่อยมีเรื่อง หนูชอบที่ครูเขาสอนรู้เรื่อง มากกว่า”

(นักเรียนของ ครูต 2)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลายลักษณะ ศึกษาในหลายเวลา และหลายลักษณะ นำข้อมูล มาลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และนำมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) เพื่อ ตีความสร้างข้อสรุปที่เก็บรวบรวมมาได้

1. การลดทอนข้อมูล (data reduction)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากภาคสนาม ตั้งข้อมูลที่สำคัญ น่าสนใจ และสอดคล้องกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพครู เขียนใส่กระดาษจัดเป็นหมวดหมู่ตามรายกรณีศึกษา เพื่อง่าย ต่อการตรวจสอบและความเพียงพอของข้อมูล

2. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้มีความน่าเชื่อถือได้ ด้วยวิธีตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (triangulation) โดยตรวจสอบด้านข้อมูล จากแหล่งเวลา สถานที่ กิจกรรมและแหล่ง บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key importance) โดยการสัมภาษณ์ พูดคุย ชักถาม และสังเกต พฤติกรรมที่เกิดขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (analysis induction) คือการตีความเพื่อสร้าง ข้อสรุป จากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่พบเห็น นำมาสร้างข้อสรุปเรียกว่าสมมติฐาน ชั่วคราว เมื่อหาข้อมูลมายืนยันด้วยวิธีการต่างๆเพื่อพิสูจน์ จึงถือเป็นข้อสรุปที่เป็นนามธรรม

นอกจากยังใช้วิธีการวิเคราะห์จำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis) ทั้งแบบ ใช้ทฤษฎี และไม่ใช้ทฤษฎี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นประเภทไม่ใช้ทฤษฎีประกอบ เช่น บริบทของ สังคม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ขั้นตอนจะกระทำไปพร้อมกัน เมื่อข้อมูลใดไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจะเข้าไปในสนามซ้ำและตรวจสอบให้แน่ใจ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้นำมาเขียนรายงานการวิจัย ด้วยการเรียบเรียงนำเสนอข้อมูลในภาพรวมแบบพรรณนา และการยกคำพูด (quote) โดยยึดหลักในการวิเคราะห์เป็นกรอบการนำเสนอ ขั้นตอนสุดท้ายนำมาเขียนการเขียนรายงานและส่งให้ครุผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย